

The book cover features a dark blue background with white stars. A large, white magnifying glass is centered, with its handle extending towards the bottom right. Inside the magnifying glass's lens, the title 'A BOHÉMIAN ŰRHAJÓS' is written in a bold, white, stylized font. Above the magnifying glass, a small astronaut in a white suit is floating in space, holding a coiled white rope that loops around the magnifying glass. The overall theme is space and science fiction.

A BOHÉMIAN ŰRHAJÓS

„Egy izgalmas új hang tüzes, vicces bemutatkozása. A szerző, mint egy jó irodalmi űrhajós, megtalálja a könnyedséget a gravitációban, és fordítva.” – Sam Lipsyte

JAROSLAV KALFAŘ

JAROSLAV KALFAŘ

A
BOHÉMIAI
ÚRHAJÓS

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, 2022

*Nagyapámnak,
Emil Srbnek*

*Romba dőlt ház. Falánk moha
kapaszkodik odvas falaira,
s zúzmók élősdí nyája.*

*Az udvaron aranka nő buján,
s csalánerdő. A patkány mérgezett
kútban lel itatót.*

*Az almafa, mely villámtól beteg,
felelte, hogy virágot is hozott.*

*Fénytisztá nappalokon tengelicék raja
nyilall a romok közé. A nap tündöklő sugarára
féléled az óra íve a ház homlokzatán,
felette az idő hóbortos és vidám
árnya lebeg,
s így küld az égre komoly szózatot:
Nap nélkül semmi vagyok.*

Mert minden csak álarc.

Karel Toman
Napóra
(Hárs Ernő fordítása)

ELSŐ RÉSZ

FELFELÉ

A vesztes oldal

JAKUB PROCHÁZKÁNAK HÍVNAK. Gyakori név. A szüleim azt akarták, hogy egyszerű életem legyen, legyek jó elvtársa a honfitársaimnak és a hazámnak, és szolgáljam a szocializmusban eggyé forrott világot. Aztán egy tompa puffanással ledőlt a vasfüggöny, a mumus leigázta a hazámat, és elhozta a fogyasztói társadalmat meg a szabadpiacot.

Mielőtt úrhajós lettem, a mumus és az új tanítványai megkérdezték, nem szeretném-e valami egzotikusabbra változtatni a nevemet. Valami nyugatosabbra. Valami hőshöz méltóra.

Nemet mondtam. Maradt olyan, amilyen volt: gyakori és egyszerű.

2018 tavasza. Egy meleg áprilisi délutánon a cseh nép a Petřín-dombról nézte végig, ahogy a *HuszJános1* úrsikló útnak indul egy állami tulajdonban lévő krumpliföldről. A Cseh Filharmonikus Zenekar a visszaszámlálás alatt az ország himnuszát húzta a város gótikus tornyai között, mígnem végre, a tömeg ámuldozása közepette, az úrhajó beszipantotta és elégette a kriogenikus hajtóanyagát, és kilőtt felfelé, meglódítva mind a kilencmillió kilogrammját, plusz még a fedélzeten lévő egyetlen ember nyolcvan kilóját.

A *HuszJános*1 egy pillanattal később már galambméretű foltot rajzolt a város több száz templomának tornyára. Helyiek és turisták együtt követték tekintetükkel az űrsikló íves pályáját, amíg el nem nyelte a napfény, és nem maradt belőle más, csak egy árnyék egy-két szemfüles fotós fényképén. Miután a nézők útjára bocsátották a hajót új, égi kalandjai felé, elindultak lefelé a dombon, hogy szomjukat egy kis sörrrel csillapítsák.

Én egy villódzó képernyőn, hang nélkül néztem végig a nemzeitem diadalát. Körülbelül egy óráig tartott megszokni, hogy az ülés vibrálása kékre-zöldre püföli a hátsóm. Az egyik biztonsági öv belevájt a mellbimbómba, de nem tudtam lazítani rajta. Az irányítófülke, amiben ültem, akkora volt, mint egy spájz, tele foszforeszkáló képernyőkkel, sápatag panelekkel, a közepén meg az űrhajóstrónnal. A körülöttem lévő öntudatlan gépek csöndben repítettek egyre távolabb az otthonomtól, kínlódásomra közömbösen. Remegett a kezem.

Direkt nem ittam vizet a kilövés előtt, bármennyire is kérleltek a segítők. A felszállásom egy lehetetlennek tűnő álom beteljesülése volt, egy páratlan spirituális élmény. A küldetésem tisztaságát nem szennyezheti be egy olyan alantas mozzanat, hogy közben vizelet csordogál a Maximális Elnyelőképességű Alsóruházatom-ba. Az előttem lévő képernyőn a honfitársaim zászlókat lengettek, gyöngyöző staropramenes üvegeket szorongattak, és műanyag űrhajókat meg űrhajósfigurákat adtak-vettek cseh koronáért. A feleségem, Lenka arcát kerestem a tömegben, még egyszer, utoljára látni akartam, mennyire szomorú; hogy tudhassam, szeret és félt, és hogy a házasságunk át fogja vészelní a nyolc hónapos távollétemet, vagy akár annál rosszabbat is. Az nem számított, hogy a torkom olyan volt, mint a smirglipapír, hogy a nyelvem az ínyem szikkadt húsát karistolta, és hogy az izmaim befeszültek és görcsbe rándultak, miközben minden megtett mérfölddel rohamosan zuhant a komfortérzetem, ahogy rétegről rétegre szeltem át az atmoszférát. Át akartam érezni ezeket a történelmi pillanatokat. Kisiskolások

évszázadokig fogják még ismétелgetni a nevem, és borítékolható, hogy rólam is készül majd egy viaszszobor a prágai panoptikumba. Nyugat-Csehország már most tele volt óriásplakátokkal, amin én nézek felfelé nagy beleéléssel. A bulvárlapok olyanokat írtak, hogy három szeretőm van, és szerencsejáték-függő vagyok. Meg hogy az egész küldetés csak kamu, én meg egy számítógéppel készített hologram vagyok, akinek egy színész a hangja.

Dr. Kuřák, a hivataltól kirendelt terapeutám, meg volt győződve arról, hogy a kilövés csakis szörnyűséges élmény lehet majd – egy magányos emberi lény elindul az ismeretlenbe, közömbös és néma gépekre bízva az életét. Nem kedveltem dr. Kuřákot. Uborkaszaga volt, és a pesszimizmusát igyekezett élettapasztalatnak beállítani. Az ő feladata lett volna, hogy a törekeny pszichémet felkészítse az útra, de leginkább csak jegyzeteket készített a félelmeimről (étel-mérgezés, hernyók, élet a halál után, vagyis hogy lehet, hogy az élet elől nem lehet elmenekülni), de olyan szorgosan, hogy az ember azt hihette, életrajzi regényt készül írni rólam. Azt javasolta, hogy a fel-szállás alatt egyek a kedvenc gyerekkori csokimból (Tatranky, csokiba mártott ostyaszelet, amiből tettem is párat a tőlem balra lévő fiókba), és gondolkodjak el azon, mivel tartozom a tudomány világának, és hogy mekkora kiváltság lett az osztályrészem, amiért én lehetek a legnagyobb cseh felfedező Jan Evangelista Purkyně óta, aki rájött, hogy minden ujjenyomat egyedi, vagy Otto Wichterle óta, aki feltalálta a lágy kontaktlencsét. Ezek az egőerősítők sikeresen meg is termékenyítették a képzeletemet, és az orrom alatt el is kezdtem mormolni a Nobel-díjat átveő beszédemet, amíg elviselhetetlenné nem vált a szomjam. Feladtam az elhatározásomat, és megnyomtam a H₂O gombot, a folyadék pedig áramlani kezdett a székem alatti tartályból a vállamra erősített szívószál felé. Alárendeltje lettem a saját testiségemnek, egy égis éő paszulyon mászó törpe, aki szkanderozni akar egy óriással, egy sejtkomplexum, aminek banális szükségletei vannak, muszáj lélegeznie, innia és ürítenie. *Kergesd el a sötét gondolatokat, és igyál*, suttoztam, miközben a

testemen végigáramló adrenalintól kiélesedtek az érzékeim, és el-
tompultak a fájdalmaim.

Majdnem másfél évvel ezelőtt egy addig ismeretlen üstökös ha-
tolt be a Tejútba a Canis Major-törpegalaxisból, és intergalaktikus
 kozmikus porral terítette be a Naprendszerünket. Egy felhő alakult
 ki a Vénusz és a Föld között, egy példa nélküli jelenség, amit az új-
 delhi felfedezői Choprának neveztek el, és ami lila állatövi fénybe
 borította a földi éjszakákat, alapjaiban változtatva meg az ember-
 emlékezet óta ugyanolyan égboltunkat. A világegyetem éjjel már
 nem feketének tűnt a Földről, a felhő pedig teljesen moccsatlanná
 dermedt. Nem jelentett ránk közvetlen veszélyt, de a sztoikus vi-
 selkedése szörnyűséges gondolatokra ragadtatta a képzelőerőnket.
 A világ népei expedíciókat kezdtek szervezni sietve, hogy mintát
 vehessenek a rejtélyes Chopra részecskéiből, és megvizsgálhassák
 a miénken túli világok ezen mikroszkopikus hírnökeinek kémiai
 összetételét, és hogy tartalmazznak-e életre utaló jeleket. Négy le-
 génység nélküli űrsikló indult útnak, hogy a Choprából származó
 mintákat hozzon a Földre, de mindegyik szonda üresen tért vissza,
 használható adatok nélkül, mintha a felhő csak egy délibáb lett vol-
 na, több milliárd ember kollektív képzelgése.

A következő lépés kézenfekvő volt. Nem lehetett gépekre bízni
 a küldetést. Egy távirányítású szondát küldtek keresztül a ködön,
 a fedélzetén Gregorral, egy német csimpánzzal, hogy kiderüljön,
 megfelelő védőfelszereléssel képes lehet-e életben maradni egy em-
 ber a Chopra belsejében elegendő ideig ahhoz, hogy megfigyelje, és
 kézzel kielemezze a belőle vett mintákat.

Gregor sértetlenül tért vissza a laboratóriumi ketrecébe, a felhő
 pedig újfajta viselkedést produkált: elkezdte felemészteni önmagát.
 A külső rétegek tömege csökkenni kezdett, a belső magja pedig
 egyre vastagodott. Volt, aki antianyagra tippelt, mások szerves tu-
 lajdonságokat láttak a dolog mögött. A média spekulálgatni kez-
 dett – a világ melyik kormányának lesz elég vér a pucájában ahhoz,
 hogy embereket küldjön a Földről négy hónapnyira, egy ismeretlen

eredetű, és potenciálisan halálos részecskékből álló porfelhőbe? Az amerikaiak, az oroszok, a kínaiak, sőt még a németek is csak a vállukat vonogatták a kérdés hallatán, pedig az utóbbiak nagyon eltökéltek akarták magukat mutatni a Chopra megértése terén, ezért is küldték oda Gregort.

Végül egy tízmilliós ország tett egy bejelentést, az én országom, Bohémia, Morvaország és Szilézia országa. Majd a csehek berepülnek a Choprába, és feltárják a rejtelmét. Én leszek a kiválasztott, aki nagy csinnadrattával elhozza népének a tudományos megdicsőülést. Egy abszinttól berúgott költő szavaival élve, amiket aztán másnap minden főbb újság lehozott: „A *HuszJános1* végre újra elhozhatja népünknek a szuverenitást és a jólétet, mert általa immár mi is a világegyetem felfedezői között vagyunk. Hátat fordíthatunk a múltunknak, amiben mások martalékává váltunk, a nyelvünket majdnem eltörölték a föld színéről, Európa pedig szemét-fülét befogva türte, hogy kitépjk és megtapossák a dobogó szívét. Nemcsak a szellemiségünk és a technológiánk szeli majd át az űr vákuumát, hanem az emberségünk is, Jakub Procházka, az első bohémiai űrhajós személyében, aki a csillagokba repíti a köztársaságunk lelkét. Mától végre végleg a saját magunk urának mondhatjuk magunkat.”

A küldetésre készülve a napirendem közkinccs lett. A társasházunk utcája, ahol Lenkával éltünk, annyira dugig volt tévécsatornák furgonjaival, nassoló újságírókkal, a könyököket mesterlövészmodorra autók tetején pihentető fotósokkal, autogramra vadászó gyerekekkel meg mindenféle egyéb nézelődővel, hogy a rendőrségnek le kellett zárnia, és el kellett terelnie róla a forgalmat. Elmúltak azok az idők, amikor egymagamban róhattam a város utcáit, és nyugalmamban merenghettem azon, melyik almát válasszam a piacon. Egy egész csapat követett mindenhová, biztonsági okokból (hamar elkezdtek özönlteni a zakkant levelek a rajongóktól és a belém habarodottaktól), és hogy segíthessenek – hogy legyen, aki bevásárol velem, aki megigazítja a tincseimet, és aki segít interjút adni.

A végén már alig vártam, hogy itt hagyhassam a Föld bolygót, és végre újra élvezhessem a magány egyszerű örömeit. A csendet.

Mostanra azonban már a csend is kellemetlen zaj lett. Kinyitottam a csokis fiókot, és beleharaptam egy Tatranky szeletbe. Túl száraz volt, és állott, köze sem volt a gyermekkori békéhez, amit vissza kellett volna idéznie. Valahol máshol akartam lenni, egy olyan kor ölében, amit értettem, a múltamban, ami a *HuszJános1*-re vezetett. A létezést az energia hajtja, egy előrefelé áramló mozgás, mi mégis folyton az eredetét keressük, az ősrobbanást, ami elindított minket a megmászhatatlan pályánkon. Lekapcsoltam a honfitársaim örömnépét mutató képernyőt, és behunytam a szemem. Valahol az emlékekkel karambolozó idő mély bugyraiban kettyeggett egy óra.

Az én ősrobbanásom 1989 telén egy Středa nevű faluban történt. A hársfa levelei már lehullottak és elrothadtak, és amik nem lettek összegereblyézve, barna foltokat hagytak a fakuló fűpamacsokon. Ma disznóvágás lesz, én pedig a nagyszüleim almaszagú nappalijában ülök, és Loudáról, a malacról készítek egy rajzot a vázlatfüzetembe. A nagyapám az ovális alakú fenőkövén élesíti a böllérékését, és néha meg-megáll, hogy beleharapjon egy vastag szelet zsíros kenyérbe. A nagyanyám a virágokat öntözi – a hatalmas lila, piros és zöld levélrengeteget, ami az ablakok körül nő –, és közben egy katagó óra ritmusára füttyörészik. Az óra alatt egy fekete-fehér kép lóg apámról, kisiskolás korában, arcán széles vigyorral, ilyen őszinte és gondtalan mosolyt én egyszer sem láttam tőle felnőttként. Šíma, a dagadt spánielünk a lábamnál alszik, és hortyogásával megnyugtató kiszámíthatósággal lihegi telibe a vádlimat.

Egy kis falu lassú és csöndes világa ez, órákkal a bársonyos forradalom előtt. Egy világ, amelyikben még élnek a szüleim. Egy világ, amibe mindjárt érkezik egy adag gőzölgő pörkölt, egy tál tormás csülök meg a kapitalizmus. A nagyapám megtiltotta, hogy

bekapcsoljuk a rádiót. A disznóvágás napja az ő napja. Reggel-este krumplival, vízzel és bulgurral tömté a disznáját, Loudát, szeretettel, és közben az állat füle tövét vakarászta, meg vigyorogva markolászta a hájas oldalát. Louda olyan kövér, hogy ha ma nem vágjuk le, kipukkan, mondja. A politika ráér.

A nappali, a meleg kandalló meg a fűtyszó, a kés, a kutya, a ce-ruza és a korgó gyomrok hangversenye – lehet, hogy ott, abban a pillanatban felszabadult valamilyen energia, ami eldöntötte, hogy belőlem csak úrhajós lehet.

A szüleim kettőkor érkeznek Prágából. Késnek, mert apám megállt egy százszorszéppel teli rét mellett, hogy virágot szedjen anyámnak. Anyám még a régi kék nagykabátjában és apám egyik mackónadrágjában is úgy néz ki, mint azok a vörös hajú, tejfehér bőrű színésznők, akik kommunista elvtársnőket játszanak a tévében, stramm nőiséggel és a párt iránti megingathatatlan elköteleződéssel. Apám arca borostásabb, mint amilyen szokott lenni, mert most már nem kell munkába járás miatt borotválkoznia. Vékony ember, a szeme pedig puffadt, mert lefekvés előtt pálinkát ivott. Átjön több mint negyven szomszéd, köztük a falu hentese is, aki segíteni fog nagyapámnak a böllérkedéssel. Apám nem néz a szomszédok szemébe, akik nem tudják, hol dolgozik. Ha megtudnák, hogy kollaboráns, hogy a Párt titkosrendőrségének a tagja, többé szóba sem állnának a nagyszüleimmel, és köpnének a nevünk hallatán. Nem nyilvánosan, hanem a rendszerrel szemben érzett bizalmatlanság és félelem szülte csendes megvetéssel. A forradalom mindaz ellen szól, amiben apám hitt. A szomszédok izgatottan várják a változást, apám viszont csak fújja a füstöt vértelen ajkakkal, tudván tudva hogy ez a bizonyos változás a történelem szemétdombjára fogja vetni őt.

Az udvar hosszú és keskeny, egyik oldalról a nagyszüleim háza határolja, a másiktól pedig a szomszéd suszterület magas fala. Egy átlagos napon tele lenne cigarettacsikkokkal meg nagyanyám ker-ti szerszámaival, de a disznóvágás napjára a föld és a fű tisztára lett

gereblyézve. A kertet és az ólat egy nagy kerítés választja el az udvartól, amiből így egy aréna lesz, egy Colosseum, amiben nagyapám és Louda eltáncolhatják az utolsó táncukat. Körbeállunk az udvaron, és hagyunk egy rést, ahol majd Louda be fog jönni. Öt órakor a nagyapám kiengedi Loudát az ólból, és rácsap a seggére. Miközben a disznó izgatottan körberohangálja az udvart, a lábainkat szaglászva és egy kóbor macskát kergetve, nagyapa puskaport és egy ólomgolyót tölt a csappantyús pisztolyába. Megsimogatom Louda orrát, így köszönök el a disznótól, ami már fárad és egyre lassul, aztán a nagyapám berángatja a kör közepére, és csizmás lábával az oldalára löki. Louda füle mögé rakja a pisztoly csövét, a golyó pedig végigrecseg bőrön, húson, koponyán. A disznó lábai még rángatóznak, amikor nagyapám elvágja a torkát, és alátesz egy vödröt, hogy felfogja a vért, amiből majd leves és hurka lesz. Pár méterre tőlük a hentes és néhány falusi állványt építenek, amiről egy kampó lóg, és forró vizet öntenek egy fémteknőbe. Apám fintorogva cigaretta gyújt. Nincs oda az állatgyilkolásért. Barbár dolog, mondaná, fájdalmat okozni egy állatnak, ami nem ártott senkinek. Az ember a legszemetebb állat. Anyám erre azt mondaná neki, hogy ne tömje ilyenekkel a fejem, ha meg ennyire zavarja, miért nem lesz vegetáriánus.

A sörték lehullanak Louda rózsaszín testéről a kádban. Felakasztjuk a kampóra a lábánál fogva, és ágyéktól nyakig felvágjuk a hasát. Lenyúzzuk a bőrét, kikanyarítjuk a dagadóját, kifőzzük a fejét. Apám az órájára néz, és besétál a házba. Az ablakon keresztül figyelem anyámat, ahogy figyel apámat, aki telefonál. Nem beszél, csak hallgat. Hallgat, aztán leteszi.

Prágában ötszázezer tüntető lepi el az utcákat. Amerre mennek, széttört rendőrségi pajzsokat és téglákat hagynak maguk után. A kulcsok zörgése és a csengettyűk csilingelése elnyomja a rádióbemondók hangját. A szavak ideje elmúlt már – maradt helyettük a ricsaj. A hangzavar, ami kikíváncozott. A régi rendet új rendetlenség váltja. Összeomlik a szovjet megszállás és a Moszkva-barát

bábkormány, az emberek pedig nyugati szabadságjogokat követelnek. Elmehet az összes hálátlan parazita a piczába, határoz a Párt vezérkara. Hadd darálják be őket az imperialisták!

Megfőzzük Louda nyelvét. Katonákra vágom egy késsel, és egyet bekapok. Forró, zsíros és ínycsiklandó. Nagyapa átmossa a disznó belét ecettel és vízzel. Idén én kaptam a darálás megtisztelő feladatát – betömöm a felkockázott tokát, májat, tüdőt, szegyet és kenyeret a daráló tetejébe, és tekerni kezdem a kurbli. Nagyapa felkanalazza a kinyomott pépet, és beletölti a megtisztított bélbe. Ő az egyetlen ember a faluban, aki még mindig kézzel tölti a *jitrnicét*, nem géppel. A szomszédok türelmesen várják, hogy elkészüljön az ő adagjuk. Miután nagyanyám kiporciózza nekik a még gőzölő falatokat, a vendégek elkezdenek hazaszállingózni, sokkal korábban, mint szokás, és a fele társaság még be sincs rúgva. Otthon akarnak lenni a tévéjük meg a rádiójuk mellett, mert tudni akarják, mi folyik Prágában. Šíma a koncot kéri, én pedig hagyom, hogy lenyalja a kezemről a zsírt. Anyám és nagyanyám beviszik a húst, zacskókba teszik, és berakják a fagyasztóba, apám pedig a kanapén ül, kifelé bámul az ablakon, és cigarettázik. Én is bemegyek, és élvezettel beszívom a készülő pörkölt illatát.

– Még bármi lehet – mondja anyám.

– Rengeteg az ember, Markéta. A Párt a hadsereggel akarta szétosztatni őket, de Moszkva nemet mondott. Tudod, ez mit jelent? Hogy feladtuk. A Vörös Hadsereg kihátrált mögülnk. Végünk. Itt kéne maradnunk, nehogy elkapjon a csöcselék.

Visszamegyek az udvarra, ahol nagyapa épp egy talicskát tol ki a fű közepére. Száraz fanyesedéket pakol rá, amiből aztán tüzet rak. A lábunk alatt a talaj lucskos a vértől. Leszelünk pár szelet kenyeret, és megpirítjuk a vacsora mellé a lemenő nap fényében.

– Úgy szeretném tudni, mi jár apa fejében – mondom én.

– Utoljára akkor láttam ilyennek, amikor kicsi volt, és egy kutya megharapta a kezét.

– Most mi lesz?

- Apádnak ilyet ne mondj, Jakub, de ami történik, az nem rossz.
- Az, hogy veszít a Párt?
- A Pártnak ideje odébbállnia. Jót tenne már valami új.
- De akkor most imperialisták leszünk?

Nevet.

- Mondhatjuk.

A kapu melletti fasoron túl tiszta, csillagokkal tarkított égbolt nyújtózik, ameddig a szem ellát. Sokkal jobban látni a csillagokat a prágai villanypóznák fénye nélkül. A nagyapám odanyújt nekem egy égett szélű kenyeret, én pedig a fogammal veszem el, és közben úgy érzem magam, mintha a tévében lennék. Az emberek a tévében mindig komótosan nyammognak, amikor megváltozik az életük. Lehet, hogy ebben a pillanatban tört át egy energiabuborék a fizika kemény falán, és határozta meg valószínűtlen végzetemet. Lehet, hogy akkor és ott veszett el örökre annak a lehetősége, hogy egyszerű földlakóként éljem le az életem. Megeszem a kenyerem. Ideje bemenni, és tovább hallgatni apám hallgatását.

– Húsz év múlva már a forradalom gyermekének fogod mondani magad – jósolja a nagyapám, aztán hátat fordít, és levizeli a tüzet.

Ahogy az lenni szokott, igaza lett. Csak azt nem tette hozzá, vagy féltésből, vagy fájdalmas naivitásból, hogy a vesztes oldalra születtem.

Vagy tán mégsem. A félelmeim és az űrhajóstrónom kényelmetlensége ellenére készen álltam. A tudományt szolgáltam, mégis inkább úgy éreztem magam, mint egy motoros kaszkadőr, aki a földkerekség legnagyobb völgyének peremén áll, és a világ összes nyelvén a világ összes istenéhez imádkozik, mielőtt robogni kezdene a halál, a dicsőség vagy mindkettő felé. A tudományt szolgáltam, nem pedig apám emlékét, akinek a bársonyos forradalom romba döntötte az egész világát; nem a cipőmre folyt disznóvér emlékét. Nem fogok kudarcot vallani.

Kisepertem a Tatranky morzsákat az ölemből. A Föld fekete és arany színű volt, a fényei kiolthatatlan sejtekként osztódtak szerte a kontinenseken, és csak akkor torpantak meg hirtelen, amikor a sötét óceánok rideg birodalmának határához értek. A világ elhalványult, a morzsák pedig lebegni kezdtek. Magam mögött hagytam a Földnek nevezett jelenséget.

Az űrhajós világa

A TIZENHARMADIK ŰRBEN TÖLTÖTT HETEM első napjára ébredtem. Kicsatoltam magam a Méhből, kinyújtóztam, és közben azt kívántam, bárcsak lennének függőnyeim, amiket széthúzhatnék, vagy szalonnám, amit megsüthetnék. Végiglebegtem a kettes folyosón, és kinyomtam egy borsószemnyi zöld pasztát a kék fogkefémre, amit a SuperZub készített, egy jelentős, fogászati eszközökkel kereskedő cég, akik szponzorálták a küldetést. Fogmosás közben letéptem a műanyag csomagolást egy újabb eldobható törülközőről, amit a Hodovna készített, egy jelentős élelmiszer-kereskedelmi áruházlánc, akik szponzorálták a küldetést. Beleköptem a törülközőbe, és jól megnéztem az ínyemet, ami rózsaszín volt, akár egy csecsemő fürdetés után, meg a kifehérített őrlőfogaimat, amik a nemzetem legjobb fogászáinak a munkáját dicsérték, meg az én alapos szájhigiéniai rutinomat a fedélzeten. Habár megfogadtam, hogy többet ilyet nem teszek, a nyelvemmel végigtapogattam az egyik őrlőfogam környékét, amitől ismerős fájdalom hasított a számba. A felszállás előtt ugyan kitűnőnek találták a fogászáim a fogaim állapotát, az első űrben töltött hetem alatt mégis szuvasodni kezdett az egyik, én pedig azóta sem szóltam róla senkinek. Foghúzásból nem kaptam kiképzést, fogorvost meg hol találnék az űrben? Vajon lenne saját altatógáza, vagy a Föld szennyezett légköréből kéne kiszivattyúznia? Ezen elmosolyodtam, de nevetni nem

nevettem. Sose nevéssen a saját viccein, figyelmeztetett dr. Kuřák. Az egyértelműen bomló elmére vall.

A küldetésben talán az volt a legmegdöbbentőbb, hogy milyen gyorsan hozzászoktam a rutinokhoz. Az első űrben töltött hetem másból sem állt, csak izgatott várakozásból, mintha egy üres mozi-teremben ültem volna, ahol mindjárt elindul a projektor, felviláglik a vászon, én pedig kikapcsolhatom az agyam. A csontjaim könnyűsége, a gépeim működése, a hajó nyikordulásai és puffanásai, amiktől úgy éreztem, mintha felső szomszédaim lennének, mind-mind izgalmasak voltak, csodaszámba mentek. A második hétre azonban már minden ismerős lett, és már nem érződött akkora szenzációnak, hogy egy törülközőbe kell köpnöm a fogkrémemet, nem pedig egy sima földi csapba. A tizenharmadik hétre pedig már eszembe sem jutott az a közhely, hogy az út fontosabb lenne, mint az úti cél, és a napi mókuserékben csak két dologban találtam vigaszt: abban a gondolatban, hogy ha majd elérem a porfelhőt, végre leszüretelhetem félelmetes gyümölcsseit, és a Lenkával való beszélgetéseimben, akinek a hangja mindig megnyugtató, hogy van egy világ, ahová majd hazatérhetek.

Továbbsiklottam a hármas folyosóra, kinyitottam a spájzajtót, és megkentem egy fehér pitát Nutellával. Feldobtam, és figyeltem, ahogy libeg a levegőben, mint egy tésztáját pörgető pizzasütőmeszter. Az étel csöndes cinkostársam lett ezen az otthonomtól elszakító úton, a létszükségleteim elismerése, és ezáltal a halál elvetése. Ahogy a hajó égette az üzemanyagát, úgy égettem én is az enyémemet, a csokoládéízű proteinfalatokat, a szárított csirkekockákat meg a narancsokat, amik a hűtőben lapultak édesen és szaftosan. Elmúltak már azok az idők, amikor az asztronautáknak a lejárt Tangel vetekedő ízű étvágyerjesztő porokkal kellett jóllakniuk.

Évés közben megkocogtattam az áramvonalas beltéri kamera sötét lencséjét, amit a Cotoltól kaptunk, egy jelentős elektronikai cégtől, akik szponzorálták a küldetést. Egy tucat működésképtelen kamera volt már a fedélzeten, egymás után mondták fel a

szolgálatot a küldetés kezdete óta, tetemes arcvesztést és részvény-árromlást eredményezve ezzel a cégnek. Senki sem tudta, miért mentek tönkre – a cég még egy konferenciahívást is szervezett, amit a brandjük megmentése végett online élőben is közvetítettek, és amiben a három legjobb mérnökük magyarázta el nekem, hogyan kell megjavítani a kamerákat. De hiába. Azt persze nem említettem nekik, hogy valahányszor leállt egy kamera, az egész hajón kitaró kaparászás hangja visszhangzott végig, ami aztán gyors iszkolásba váltott, amint közeledni kezdtem felé. Az efféle hanghallucinációkra számítani kell, magyarázta dr. Kuřák a küldetés előtt, mert a hang megnyugtató dolog, hiszen valami földi jelenlétére utal. Nem kell rögtön szellemeket látni. Én amúgy sem bántam, hogy már nem figyelik minden egyes lépésemet azok a kamerák – így nyugodt szívvel szeghettem meg a szigorú étrendi előírásaimat édes-ség és alkohol fogyasztásával, hagyhattam ki néhány edzést, illetve üríthettem ki a beleim, és onanizálhattam, mert nem kellett azon aggódnom, hogy árgus szemekkel vizslatnak közben. Csodálatos érzés volt láthatatlannak lenni, és talán abban is volt valami jó, hogy a világ kollektív fantáziájára bízott valamennyit az, hogy nem nézhették nulla-huszonnégyben az Űrhajósukat mackónadrágban.

A kezdődő nap kellemesnek ígérkezett. Pár apró-cseprő elintéznivaló – Ferda, a kozmikuspor-gyűjtő gép és a küldetés technikai csodájának tesztelése, egy kis megúszós testmozgás, az oxigéntartály diagnosztikai tesztjeinek lefuttatása – után lesz pár órám békében olvasgatni, mielőtt készülődni kezdenék a videóhívásra a feleségemmel. Utána, úgy terveztem, iszom egy pohár whiskey-t, hogy megünnepeljem, hogy már csak négy hétre vagyok a célomtól, a Chopra-felhőtől, a gázóriástól, ami átszínezte az éjszakai égboltot a Földön, és amiről eleddig nem sikerült megtudnunk semmit. Miután behatolok a felhőbe, mintákat fogok venni belőle Ferda segítségével, ami a Közép-Európában készült valaha volt legkifinomultabb csillagászati műszer, majd pedig hazafelé jövet kielemezem őket az erre a célra kialakított laboromban. A Cseh Köztársaság

Űrprogramja ezért kért fel épp engem, a Károly Egyetem asztrofizika-professzorát és a kozmikus por elismert szakértőjét erre a feladatra. Megtanítottak űrhajót vezetni, alapvető mérnöki feladatokat elvégezni és a hányingeremet leküzdeni súlytalanságban. Megkérdezték, akkor is vállalom-e a küldetést, ha lehet, hogy sosem térek vissza. Igent mondtam.

A halál csak elalvás előtt szokott eszembe jutni. A gondolatok a körmöm alatti enyhe borzongásként kezdődtek, majd eltűntek, amint elaludtam. Álmodni nem szoktam.

Nem tudtam, mitől szorongok jobban, attól, hogy mindjárt elértem a rejtelmes Choprárt, vagy a közelgő beszélgetéstől Lenkával. Heti rendszerességgű videóhívásokon keresztül bonyolítani egy Föld/űr távházasságot olyan volt, mint nézni, ahogy egy fertőzés centiről centire roncsolja szét az egészséges húst, miközben a jövő évi vakációját tervezgeti az ember. Tizenhárom hét alatt megfigyelek, hogy az emberi vágódásnak kiismerhető ritmusa van.

Hétfő, testi szakasz: Istenem, kicsim, úgy hiányzol! Arról álmodom, hogy mellettem vagy, és a csuklómon érzem a lélegzetet.

Kedd, nosztalgikus visszarévedés: Emlékszel, amikor a horvátok megállítottak a határnál, és el akarták venni a rántott húsos szendvicseinket? Kibontottad az egyiket, és enni kezdted, kiáltottál, hogy egyek én is, meg hogy megesszük az összeset, mielőtt átmegyünk a határon, abból majd megtanulják azok a fasiszták, mi merre hány méter. Rögtön tudtam, hogy el akarlak venni feleségül.

Szerda, tagadás: Ha elég erősen akarom, a hálószobánkban leszek, mire kinyitom a szemem.

Csütörtök, szexuális frusztráció és passzív agresszió: Miért nem vagy itt? Mégis mivel töltöd az időd, amíg én törülközőkbe köpködök – köszönet a Hodovnáknak, akik szponzorálták a küldetést –, és vágom a centit, amíg végre újra érezhetem a gravitációt?

Péntek, enyhe agybaj, dalköltéssel súlyosbítva: *Köröm a szálka alatt. Köröm a szálka alatt. Örömköröm a szerelemszálka alatt. A szerelem a szálka, ó, ó, ó.*

Az út első néhány hetében Lenka és én rendre átléptük az űr-program által a beszélgetéseinkre előirányzott egy óra harminc perces keretet. Lenka ilyenkor mindig behúzta a privát szféránk védelmére szolgáló sötétkéék függönyt, és levette a ruháját. Első alkalommal vadonatúj alsónemű volt rajta, amit aznap vett. Fekete csipkés bugyi és egy fekete melltartó rózsaszín szegéllyel. Második alkalommal nem volt rajta semmi sem, csak a szolid kék fény, ami visszaverődött rá a környezetéből. Petr, a küldetésparancsnok, annyi időt adott nekünk, amennyit akartunk. Amúgy se volt sok értelme a korlátozásnak – végigbeszélgethettem volna az egész napot Lenkával, a hajó akkor is töretlenül haladt volna tovább az előre beállított pályáján. De a világ igényelt egy ilyen mozzanatot a cselekményben – Ūrhajós űr és Ūrhajosné tragikus módon nem lehetnek együtt. Miféle hős az, aki telefonon cseveghet a szerelmével?

A legutóbbi pár hívásunk alkalmával azonban már hálás voltam az időkorlátozásért. Lenka kérlelhetetlenül szótlanná vált alig egy óra után. Halkan beszélt, és a keresztnevemen szólított, nem pedig valamelyik aranyos becenéven, amiket kitaláltunk egymásnak az évek alatt. A meztelenkedés vagy a testi vágyakozás szóba sem került. Nem sügtük el egymásnak az érzéki álmainkat. Lenka a jobb füle karimáját vakarászta, mintha allergiás reakciója lenne, és nem nevetett a vicceimen. Viccet mindig közönségnek meséljen, ne magának, intett dr. Kuřák. Amint elhiteti magával, hogy önmaga is jó társaság, folytatta, átlépi a megelégedettség és az örület közötti veszélyes határvonalat. Jó tanács, de vákuumban nehéz megfogadni. Lenka volt az egyetlen közönség, aki számított. Az űr feneketlen-sége sem volt olyan rémisztő, mint az a pillanat, amikor Lenka nevetését felváltotta a súlyos csend.

A romlás okát keresve a Lenkával töltött utolsó földi éjszakámon és reggelemen rágódtam megszállottan, miközben az apró-cseprő feladataimat végeztem a *HuszJános1*-en. Leteszteltem a szűrőrendszereket, nehogy valami baktérium váratlan irányokba kezdjen mutálódni a kozmikus környezetben, és olyan erővel fertőzzön meg,

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha örökre és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

amit a Föld még csak elképzelni sem tud. Ellenőriztem, hogy az adatok alapján rendben zajlik-e az oxigén reciklikálása (ehhez egy víztartályra volt szükség, amiben számtalanszor meg akartam már mártózni, mint egy gondtalan turista egy napfényes ország tenge-
rében), és feljegyeztem, mennyi fogyott a készletből. Körülöttem zúgó, bariton hangon duruzsolt és búgott a hajótest, velem mit sem törődve, és a tanácsaimra érdektelenül vitt tovább a közös úti célunk felé. Értelme nem volt, de azért megnéztem, hogy nem tértünk-e le a tervezett pályáról – a számítógép úgyis jobb felfedező volt, mint én valaha lehetnék. Ha annak a híres-neves kamugépnek, Kolumbusz Kristófnak olyan kifinomult GPS-e lett volna, mint nekem, akkor bármelyik kontinensre eljuthatott volna, egy pohár borral a kezében, feltett lábakkal ejtőzve. Tizenhárom hét alatt nyilván rengeteg időm akadt a házasságomon rágódni.

Három nappal az út előtt Lenka és én elmentünk a Kuratsúba, az egyik kedvenc japán éttermünkbe a város Vinohrady nevű részén. Lenkán egy sárga pitypangos nyári ruha volt, és egy új parfüm, aminek vörösborba áztatott fahéj- és narancsillata volt. Be akartam mászni az asztal alá, és az ölébe akartam nyomni az arcom. Ő azt mondta, az áldozat, amit hozni készülök, nemes és költői, és közben ilyen magasztos dolgokról beszélt, szorgosan rágt a tonhaltatárját. Az életünkből szimbólum lesz. Én citromot nyomtam a tésztámra, és bólogattam. A hangja belerondított a kozmikus felfedezőutam eksztázisába – nem tudtam, hogy ér-e annyit az egész világegyetem, hogy itt hagyjam miatta őt, a reggeli rituáléival meg a parfümjeivel meg az éjjel rátörő vad pánikrohamaival. Ki fogja majd felébreszteni, hogy megnyugtassa, hogy még egyben van a világ? Egy fényképezőgép vakuja vakított el minket. A fűszerek csípni kezdték a nyelvem oldalát, és életemben először nem tudtam, mit mondjak a feleségemnek. Kiesett a villa a kezemből. Bocsánatot kértem tőle.

Bocsánat, így mondtam. Ennyit, egyetlen odavetett szót. Utána még visszhangzott a fejemben. Bocsánat, bocsánat, bocsánat.